

Sygn. akt IV KO 18/22

POSTANOWIENIE

Dnia 10 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie z zażalenia **P. J.**

na postanowienie prokuratora Prokuratury Krajowej

z dnia 19 listopada 2021r., sygn.akt 1001-14.Ds (...),

o odmowie wszczęcia śledztwa

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 10 marca 2022 r.

wniosku Sądu Rejonowego w O. o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu

sądowi równorzędnemu

na podstawie art.37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

sprawę przekazać do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w E.

UZASADNIENIE

Prokurator delegowana do Prokuratury Krajowej (Wydział Spraw Wewnętrznych) postanowieniem z dnia 19 listopada 2021 r., sygn. akt 1001-14.Ds(...), na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. i art. 305 § 1 i 3 k.p.k. odmówiła wszczęcia śledztwa w sprawie „niedopełnienia w okresie od dnia 14 kwietnia 2021 r. do dnia 27 kwietnia 2021 r. w O. obowiązków przez funkcjonariusza publicznego wykonującego czynności w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych – Prezesa Sądu Rejonowego w O., poprzez odmowę ponownego przyjęcia do pracy sędziego P. J., o której orzekł Sąd Rejonowy w B. postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2021 r. o sygn. akt VII PO (...) i działanie w ten sposób na szkodę interesu prywatnego sędziego P. J. oraz interesu publicznego”,

tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. w zb. z art. 218 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. - wobec stwierdzenia, iż czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego.

Zażalenie złożone na to postanowienie przez pełnomocnika P. J., prokurator przekazała do rozpoznania właściwemu miejscowo Sądowi Rejonowemu w O.. Wniosła o nieuwzględnienie zażalenia, nadto o rozważenie wystąpienia w trybie art. 37 k.p.k. do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości.

Postanowieniem z dnia 4 lutego 2022 r., sygn. akt II Kp (...), Sąd Rejonowy w O. na podstawie art. 37 k.p.k. zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. W uzasadnieniu wskazał m.in., że chociaż wykładnia art. 37 k.p.k. nie może być rozszerzająca, a nadużywanie tego przepisu nie powinno mieć miejsca, to „okoliczności i charakter sprawy w szczególności ze względu na osobę, która – zdaniem skarżącego – miałyby dopuścić się czynu zabronionego z art. 231 § 1 k.k. i in. – Prezesa Sądu Rejonowego w O. – sędziego M. N. wobec innego sędziego Sądu Rejonowego w O. – P. J. – uzasadniają przyjęcie, iż nie jest możliwe rozpoznanie sprawy w sposób gwarantujący zachowanie dobra wymiaru sprawiedliwości przez innego sędziego z tego samego Sądu”. Zdaniem Sądu, „rozpoznawanie zażalenia na postanowienie prokuratora o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie o czyn z art. 231 § 1 k.k. i inne, którego miał – w ocenie skarżącego – dopuścić się bezpośredni przełożony sędziego referenta bez wątplenia osłabiłoby poczucie poszanowania uprawnień uczestników oraz zaufanie społeczne do samodzielności Sądu jak i do wymiaru sprawiedliwości”, przy czym podobna sytuacja zaistnieje w razie przydzielenia sprawy do referatu każdego innego sędziego Sądu Rejonowego w O.. Sąd zaznaczył też, że potrzebę rozpoznania sprawy przez inny sąd równorzędny dostrzegł również prokurator, który podkreślił, iż stosunki koleżeńskie i służbowe sędziów Sądu Rejonowego w O. z Prezesem, czy też z pokrzywdzonym w przedmiotowej sprawie, w odbiorze społecznym mogą uzasadniać zarzuty co do bezstronności i obiektywizmu sędziego referenta z Sądu Rejonowego w O. rozpoznającego sprawę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek Sądu Rejonowego w O. zasługuje na uwzględnienie. Organ ten trafnie dostrzegł konieczność nader oszczędnego stosowania w praktyce instytucji określonej w art. 37 k.p.k., na co w licznych orzeczeniach wskazywał też Sąd Najwyższy, akcentując wyjątkowy charakter tego przepisu art. 37 k.p.k., jako dopuszczającego możliwość odstąpienia od fundamentalnej zasady rozpoznania sprawy przez sąd właściwy miejscowo. Sąd Najwyższy uznawał również, że przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu na podstawie tego przepisu może nastąpić m.in. wtedy, gdy realnie występują okoliczności, które mogą stwarzać uzasadnione przekonanie o braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy w danym sądzie.

W niniejszej sprawie taki przypadek występuje. Sąd Rejonowy w O., rozpoznając sprawę z zażalenia P. J., sędziego tego Sądu, oceniałby prawidłowość decyzji prokuratora o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie sugerowanego przez autora zażalenia popełnienia przestępstwa przez Prezesa Sądu Rejonowego w O.. W takim wypadku, gdy sąd miejscowo właściwy miałby wydać orzeczenie, którego treścią są zainteresowani tak prezes, jak i sędzia tego sądu, jest wysoce prawdopodobne, że pozostawienie sprawy w kognicji tego sądu prowadziłoby do pojawienia się, mających cechę racjonalności, głosów, podających w wątpliwość zdolność tego sądu (nie personalnie sędziego referenta, jak wskazał prokurator; w takim wypadku miałoby zastosowanie unormowanie z art. 41 § 1 k.p.k., a nie z art. 37 k.p.k.) do bezstronnego i obiektywnego rozpoznania sprawy. Zasadnie dostrzegł to Sąd, który wystąpił z przedmiotową inicjatywą, jak też prokurator. Zatem należało zgodzić się z Sądem Rejonowym w O., że wzgląd na dobro wymiaru sprawiedliwości przemawia za przekazaniem niniejszej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy przekazał sprawę położonemu poza okręgiem (...) Sądowi Rejonowemu w E..